

Nr 39.

Ankom till Riksdagens kansli den 16 maj 1911 kl. 4 e. m.

Memorial, angående användande af riksbankens vinst för år 1910.

Enligt § 1 i den för bankoutskottet gällande instruktion åligger det utskottet att till Riksdagen meddela yttrande och förslag om användande af den under föregående året upplupna bankovinsten.

I den till innevarande års Riksdag aflåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behof har Kungl. Maj:t föreslagit, att af riksbankens vinst för år 1910 måtte för statsverkets behof anvisas ett belopp af 6,399,000 kronor, att från riksbanken utbetalas å de tider under år 1912, som Riksdagen bestämde.

Utskottet har i detta ärende inhämtat yttrande från fullmäktige i riksbanken, hvilka i skrifvelse den 9 sistlidna mars meddelat, att ehuru fullmäktige fortfarande vidhölle sin år 1908 uttalade uppfattning att någon del af bankens årsvinst eventuellt borde reserveras och tilläggas bankens pensionsfond, fullmäktige dock ej ville afstyrka det nu föreliggande förslaget, därest det af Kungl. Maj:t uppgifna beloppet erfordrades för statsverkets behof under år 1912.

I händelse af bifall till Kungl. Maj:ts förslag, syntes statsverkets andel i bankovinsten böra tillhandahållas statskontoret med 1,899,000 kronor under januari månad 1912 och med 1,500,000 kronor under hvarje af månaderna april, juli och oktober 1912.

Då Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen för nästkommande års statsreglering beräknat nu ifrågavarande belopp 6,399,000 kronor och anledning icke synes föreligga att frångå denna beräkning, får utskottet hemställa,

Bihang till Riksd. prot. 1911. 6 Saml. 1 Afd. 30 Häft. (Nr 39).

att Riksdagen ville besluta,

a) att af riksbankens vinst för år 1910 skall till statsverket öfverlämnas 6,399,000 kronor, samt

b) att statsverkets andel i bankovinsten skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret med 1,899,000 kronor under januari 1912, och med 1,500,000 kronor under hvarje af månaderna april, juli och oktober 1912.

Stockholm den 16 maj 1911.

På bankoutskottets vägnar:

WERNER G. VON SCHWERIN.

Reservation

af herrar *Rune, Christiernson, Neiglick* och *Vahlquist*, hvilka anført:
I utlåtandet nr 4 angående användande af riksbankens vinst för år 1907 fäste 1908 års bankoutskott sin uppmärksamhet vid ett nytt behof, som vid bestämmandet af riksbanksvinstens användning syntes böra beaktas, nämligen afsättande af medel till riksbankens pensionsfond. Med afseende härå erinrades, att vid antagande år 1907 af ny lönestat för riksbankens tjänstemän och betjante skyldighet infördes för tjänsteinnehafvare i riksbanken att såsom bidrag till kostnaden för beredande af pension erlægga viss pensionsavgift och bestämdes, att denna avgift skulle ingå till en särskild fond, å hvilkens tillgodohafvande skälig ränta skulle godskrivas fonden. Vid framläggande af förslag härom anförde dock fullmäktige i riksbanken, att tills vidare och till dess nödig utredning hunnit af fullmäktige föranstaltas om pensionsfondens ställning och eventuellt bidrag från riksbanken till densamma, kunde anstå med fondens anlitande för deltagande i pensioneringen, som således tills vidare, liksom hittills, skulle bestridas från bankens vinst- och förlusträkning.

Till bankofullmäktiges protokoll för den 5 december 1907 hade anmälts en på fullmäktiges föranstaltande verkställd utredning angående storleken af det bidrag, som kunde erfordras för att sätta riksbankens pensionsfond i stånd att fullgöra banken åliggande pensionering. Af denna utredning framginge, att storleken af den fond, som den 1 januari 1908 borde finnas för omförmälda ändamål, uppginge till:

efter beräkning af 3,5 proc.	kr. 3,238,463: —
» » » 3,6 »	» 3,128,285: —
» » » 4 »	» 2,795,552: —

Utskottet inhämtade fullmäktiges yttrande angående användande af riksbankens vinst för år 1907 samt anhöll tillika särskildt, att fullmäktige ville yttra sig, huruvida af denna vinst större eller mindre del lämpligen borde afsättas till pensionsfonden.

Efter erinran att af 1907 års vinst Kungl. Maj:t ansett ett belopp af 1,225,000 kronor böra afsättas till en särskild dispositionsfond för statsverkets framtida behof, anförde fullmäktige i afgifvet yttrande bland annat, att det syntes fullmäktige, som vore det lämpligare, att de år, då årsvinsten varit ovanligt hög, större belopp afsattes till riksbankens pensionsfond, enär på detta sätt denna fond kunde hastigare bildas och en del af de exceptionella vinsterna skulle bibehållas för riksbanken.

Efter framhållande såsom lämpligt, att för pensionsfonden beräknades en räntefot af 3,6 procent och att således enligt ofvan angifna utredning för pensionsfonden behöfde afsättas ett kapital af 3,128,285 kronor, hade fullmäktige förklarar sig anse, att af då föreliggande vinst ett belopp af 1,000,000 kronor lämpligen kunde för angifna ändamål afsättas; och framställdes af fullmäktige förslag härom, hvilket förslag bankoutskottet för sin del biträdde.

Emellertid hade, innan memorial i ärendet justerades, till utskottets behandling öfverlämnats en kungl. proposition, däri föreslogs, att för statsverkets behof måtte af riksbankens vinst utöfver det i statsverkspropositionen föreslagna belopp anvisas ytterligare 1,225,000 kronor.

Framställningen motiverades därmed, att efter statsverkspropositionens aflåtande till Riksdagen dels åtskilliga anslag äskats, hvilka vid propositionens utarbetande ej tagits i beräkning, dels ock genom Riksdagens beslut rörande sockerskatten de beräknade statsinkomsterna minskats med öfver en million kronor.

Då alltså frågan om bankovinstens användande genom Kungl. Maj:ts senaste proposition kommit i ett helt nytt läge, hade utskottet

ansett sig böra upptaga ärendet till ny behandling samt för sådant ändamål infordrat förnyadt yttrande från bankofullmäktige.

I afgifvet yttrande anförde fullmäktige bland annat, att fullmäktige ej haft anledning frångå sitt tidigare gjorda uttalande om lämpligheten däraf att, särskildt när, såsom då varit fallet, bankens vinst blifvit ovanligt stor, en del däraf afsattes till bankens pensionsfond i ändamål att, när afsättningarna vuxit till erforderligt belopp, den banken åliggande pensionering måtte kunna därmed bestridas. Om emellertid då ifrågasatta belopp funnes böra anlitas för täckande af uppkomna oförutsedda statsutgifter, syntes något hinder därför ej böra möta, utan syntes då med afsättningen till pensionsfonden få anstå till kommande år.

I likhet med fullmäktige fann utskottet det vara önskligt, att af riksbankens vinst, då så lämpligen kunde ske och särskildt när bankovinsten blefve ovanligt stor, afsättningar gjordes till riksbankens pensionsfond för att denna fortast möjligt bringades till den storlek, att banken åliggande pensionering däraf kunde bestridas. Någon olägenhet syntes dock ej uppstå af att till kommande år uppskjuta dessa afsättningar och, då man ej syntes kunna underkänna betydelsen af de omständigheter, som föranledt Kungl. Maj:ts senaste proposition med förslag, att till statsverket af bankovinsten måtte anvisas, utöfver hvad i statsverkspropositionen föreslagits, ytterligare 1,225,000 kronor, ansåge sig utskottet böra biträda detta förslag.

Enligt hvad af ofvanstående framgår, var det alltså uteslutande tillfälliga budgetsskäl, som föranledde, att år 1908 någon afsättning till pensionsfonden icke ägde rum. Och enahanda skäl hafva äfven ansetts under åren 1909 och 1910 lägga hinder i vägen för genomförande af förslag uti ifrågavarande hänseende.

Det vill emellertid synas, som om man numera knappast hade att räkna med en dylik anledning och under sådana förhållanden och då fullmäktige äfven i år förklarar, att de fortfarande vidhålla sin år 1908 uttalade uppfattning att någon del af bankens årsvinst eventuellt bör reserveras och tilläggas bankens pensionsfond, hafva vi ansett, att af 1910 års bankovinst något belopp bör afsättas för nu ifrågavarande ändamål. Nödig försiktighet torde likväl bjuda att icke gå utöfver 500,000 kronor. Vi få alltså hemställa,

- att Riksdagen ville besluta,
a) att af förenämnda årsvinst ett belopp af 500,000 kronor afsattes till riksbankens pensionsfond;

- b) att af riksbankens vinst för år 1910 skall till statsverket öfverlämnas 5,899,000 kronor, samt
- c) att statsverkets andel i bankovinsten skall af fullmäktige i riksbanken tillhandahållas statskontoret med 1,399,000 kronor under januari 1912 och med 1,500,000 kronor under hvarje af månaderna april, juli och oktober 1912.

Herr *Thylander* har begärt få antecknadt, att han icke deltagit i behandlingen af detta ärende.
